

SVAR IGÅR

Redaktör: Lars Rombo

Nr 150, utskrivet vecka 50, 2011-12-15

Kära läsare!

Så här inför julen tänkte Svar Igår bjuda på frågesport med ett urval av de fallpresentationer som inte hanns med på uppföljningsdagen. Gå inte direkt till svaren utan tänk till först!!

Först ett glädjande besked: BCG finns åter att få tack vare en insats från Finland som delat med sig av sitt lager. Först trodde man att hela sändningen måste kasseras på grund av temperaturavvikelser men detta visade sig tack och lov inte stämna vid en senare kvalitetskontroll.

Svar Igår har fått frågor om en epidemi av meningokocker i delstaten Bahia i Brasilien med fler än 1.000 fall. Det låter illavarslande men är ingen stor sak – för två år sedan hade man ännu fler fall och man måste komma ihåg att det bor 14 miljoner personer i delstaten. Men att ge vaccin för längre vistelse är en bra idé.

Enligt säkra rapporter krävs inte längre vaccination/intyg för gula febern om man åker till Moçambique utan att mellanlanda i eller passera endemiskt område (inklusive Sydafrika som förvisso inte är endemiskt).

Svar Igår har blivit alltför rörlig för att faxade frågor skall besvaras i tid. **FAXA INTE!**

Frågor:

A: En pat ska resa till Thailand och vill ha Dukoral. Pat är allergisk mot formalin, nickel, perubalsam och quaternium, och på bipacksedeln står det att Dukoral inte ska användas om man är överkänslig mot formaldehyd. Vågar man ge det ändå?

- 1 Formaldehyd är inte formalin – ge Dukoral
- 2 Ge inte Dukoral – formalin är formaldehyd löst i vatten
- 3 Ingen reell risk för biverkan – ge Dukoral ändå

4 Ingen reell risk för biverkan – ge ändå inte Dukoral

B: På vårt babycafé fick jag frågan om röda hundvaccination. Mamma som är drygt 30 år har fått sitt tredje barn. Vid första graviditeten -04 konstaterades via mödrahälsovården skydd mot röda hund. Nästa barn fött -07 inget skydd enligt blodprov, fick då vaccination bara mot röda hund. 2011 vid provtagning fick mamman besked om att hon inte har skydd mot röda hund men att det inte skulle vara lönt att vaccinera. Vet ej om familjen har planerat för fler barn.

- 1 Ge vaccin mot rubella
- 2 Ge vaccin mot rubella + parotit + mässling
- 3 Lönar sig inte att vaccinera

C: En man född 1929 (född och uppvuxen i Sverige) undrar över sitt tetanuskydd. Kommer ej ihåg om han vaccinerats. Kan man våga anta att han vaccinerats i samband med värnplikt i slutet av 40-talet och "repmanad" och ge diTe-Booster eller skall man påbörja grundvaccinering?

- 1 Bäst att börja från början med dos 1
- 2 Han har nog fått en dos åtminstone – ge dos 2 med 1 ml vaccin nu och dos 3 om 12 mån
- 3 Han är nog grundimmuniserad – ge diTe-booster

D: En kvinna -48 fick förra året två doser av Twinrix. I min journalant har jag skrivit följande när hon fick dos 2: "Fick en öm och kliande svullnad på höger arm några dagar efter förra vacc.tillfället. Kände smärta i samband med själva injektionen. Undertecknad konsulterade därför dr 'X', som godkände att ge dos 2. Kände samma smärta längs armen upp i sidan av nacken vid denna vaccination. Fick sitta kvar i väntrum-met ca 30 min och mådde bra när hon lämnade mott." Nu är det dags för dos 3 inför ny resa. Vad råder du mig att göra? Ge den eller inte?

- 1 Ge dos 3
- 2 Ge bara vaccin mot hepatit A
- 3 Ge bara vaccin mot hepatit B
- 4 Ge gammaglobulin istället

E: Jag jobbar på BVC och har ett barn, gosse på 5 år, till en mor som är adopterad från Indien. Han fick Infanrix-Hexa 2 ggr (3 m + 6 m) som spädbarn fast han egentligen inte är riskbarn. Av oklar anledning fick han inte Infanrix-hexa sista (3:e) dosen vid 12 månader utan vanlig Pentavac, vilket var olyckligt. Min fråga är om han kan ges Engerix-B som 3:e dos så här långt efteråt eller krävs fler doser för att han ska få fullgott skydd av hepatit-B?

- 1 En dos räcker
- 2 När man ger så många vacciner samtidigt är det säkrast att ge 2 ytterligare doser
- 3 Han behöver inte dos 3 eftersom han inte är riskbarn

F: Vi har två 19-åriga tjejer som ska åka till Australien, Asien och Kina i januari. De kommer att vistas på Bali samt i Malaysia, Thailand och Vietnam i cirka två månader. En av dem står på Metotrexat! Den ständiga frågan är om vi ska ge dem Ixiaro? Är det OK i så fall med tanke på medicineringen? Är Vivotif något vi bör föreslå?

- 1 Javisst – ge båda Ixiaro och Vivotif
- 2 Ge Ixiaro och inaktiverat tyfoiddvaccin till båda (men osäker effekt om man tar Metotrexat)

Svar:

A: I och för sig tror jag inte ett ögonblick att det spelar ngn roll om man är formalinöverkänslig men du har ett problem i och med att denna rese-när kommer att anklaga dig för allt som händer efter vaccinationen. Jag skulle avstå eftersom nyttan av Dukoral i Thailand är begränsad.

B: Låter ovanligt att man inte svarar på vaccin men det kan mkt väl vara så att hennes cellulära svar är starkt och inaktiverar rubellavirus innan ngn större förökning sker. Dvs att det inte behövs ngt mer vaccin. Jag skulle ändå ge henne en dos till (med MPR) före en ytterligare graviditet.

C: Han har nog åtminstone fått en dos men behöver 3 totalt = två fulldos till behövs med ett års mellanrum.

D: Jag skulle nöja mig med att ge en ytterligare dos av hepatit A-vaccin om det har gått minst 6 månader efter den förra. Lite konstig biverkan men säkrast att inte ge dos 3 av Twinrix.

E: Visst kan du det!

F: Metotrexat gör Vivotif kontraindicerat och effekten av Ixiaro tveksam. Men Typherix är OK även om effekten då också är tveksam.

Svar på månadens fall:

”Svensk kvinna som periodvis bor i Afrika, periodvis i Sverige. Har ett barn som är tre månader, född 2 månader för tidigt, vikt under 5 kg. Hon skall nu till varje pris resa till ett låginkomstland i tropiska Afrika och bo i huvudstaden i deras hus, med sitt nyfödda barn. Ej luftkonditionering. Barnet får bröstmjök med tillägg. Vilka vacciner skall barnet ha? Min ide är att det inte är så mycket vi kan ge. Malaria-profylax är väl inte möjligt?? Försökt avråda henne, men hon skall!! resa.”

Hur det kan bli! Eftersom barn skall vaccineras enligt kronologisk ålder så kan hon redan nu få dos 1 av t ex Infanrix hexa. Rotavirusvaccin likaså. Malariaprofylax är inte så viktigt än - hon skall sova under myggnät.